

Az illegális fakitermelés jelentős, sürgősen megoldandó probléma

Az elmúlt napokban több sajtóhír is foglalkozott a Regionális Energiagazdasági Kutatóközpont (REKK) illegális fakitermelésre vonatkozó megállapításaival.

Le kell szögezni, hogy az illegális fakitermelés jelen van Magyarországon, mértéke kb. 300-500 ezer köbméter. Emellett további mintegy egymillió köbméter engedéllyel kitermelt faanyag számla nélkül, nem legális úton kerül értékesítésre elsősorban tűzifa formájában. A tanulmány összemosza az illegális fakitermelés és az illegális forgalomba hozatal fogalmait.

A tanulmány energetikai célból íródott, és az erdészeti tárgyú megállapításai több helyen hibásak, túlzóak, a rendelkezésre álló adatok összefüggéseinek ismerete nélkül von le következtetéseket.

A tanulmány készítői által felállított ún. famérleg sajnos több helyen is hibás, és az abból kalkulált 3-3,5 millió köbméteres illegális fakitermelési becslés sem felel meg a valóságnak.

- Az erdészeti nyilvántartás csak az erdőtörvény alapján erdőnek minősülő területek származtatott fakitermelési adatait tartalmazza. Nem szerepelnek benne a fásítások (ezek fél hektárnál kisebb fával borított területek), a faültetvények, az utak, vasutak, csatornák melletti fás területek, a belterületi erdőnek nem minősülő faállományok. Viszont fakitermelés ezeken a több százezer hektárt kitevő területeken is folyik.
- A jelenlegi erdészeti nyilvántartásban nem jelenik meg a fakitermelés utáni az ún. ágfagyűjtés, amelyet elsősorban a lakosság hátrányos helyzetű, alacsony jövedelmű rétegei végeznek, jellemzően a faanyagért. Nem szerepel továbbá a tuskókiemelés után keletkező apríték mennyisége sem.
- A famérleg fafelhasználási oldala is több számítási hibával terhelt, a legtöbbször mázsára értékesített, de jellemzően nem mérlegelt tűzifa visszaszámítása köbméterre pontatlan.
- Több duplikáció is van a fafelhasználásnál, hiszen pl. egy 100 köbmétert felhasználó fűrészüzem az előállított fűrészárú mellett mintegy 20-35 köbméter fahulladékot továbbértékesíti, így ez még egyszer fafelhasználásként jelenik meg.

Az alkalmazott számítási módszer hibáit talán az mutatja legjobban, hogy a tanulmány 1993-1995 között negatív illegális fakitermelési mértéket kalkulál. Az 1996-tól kalkulált éves 2,0-3,5 millió köbméter illegális fakitermelés pedig azt jelentené, hogy az elmúlt tíz évben kb. 180.000 hektár erdő tűnt el Magyarországon, ami a Pilis, a Börzsöny és a Vértes erdeinek teljes területe lenne. Ezzel szemben az az utóbbi tíz évben erdőgazdálkodók a korábbi erdők felújítása mellett mintegy 100.000 hektár új erdőt telepítettek, több mint 1 milliárd facsemete elültetésével.

A számszaki tévedéseket félretéve, az illegális fakitermelés fontos és sürgősen megoldandó probléma. A megoldás jogi hátterét az új erdőtörvény biztosítja, megteremtve az erdészeti hatóság részeként felállítandó erdővédelmi szolgálat jogi kereteit. Az erdővédelmi szolgálat működtetné azt a faanyag eredetigazolási rendszert (kötelező közösségi bevezetésével az Európai Bizottság is foglalkozik), amely már minden fakitermelésre kiterjedően követhetővé tenné a fa útját a kitermeléstől a felhasználásig.

Nagy Dániel

*Földművelésügyi és Vidékfejlesztési Minisztérium
Természeti Erőforrások Főosztálya*

Budapest, 2009. 10. 28.